

אסתר שחם בובה של מדור

"בובה אנתרופוסופית" היא סוג של מותג, אבל מה באמת הופך בובה לאנתרופוסופית? ולמה אין לה פנים? מדור היצירה הוותיק והאהוב חוזר לאדם עולם, והפעם מתמקד במלכת המלאכות

בעלות תווי פנים מינימאליים – מנוקדות בזוג עיניים ולעתים גם בפה ובאף, מה שהופך אותן לבובות כל-ישראליות חניניות למדי. מה עוד הופך בובה ל"אנתרופוסופית"? ניתן לאפיין בובות אנתרופוסופיות בכך שהן עשויות בעבודת יד, מחומרים טבעיים מלאים כצמר כבשים וכותנה, רכות ונעימות למגע, ועיצובן עדין ושקט.

במדור הבובות שמתחיל בגיליון הזה אשתף אתכם במחשבותיי על בובות, ועל תפקידן המיוחד עבור הילד הרך. במקביל, אלמד אתכם בדרך פשוטה וקלה להבנה, צעד אחרי צעד, איך להכין בובה אנתרופוסופית בעצמכם. נתחיל עם הכנת הראש, שמצריכה פרק שלם, ומהווה בסיס לכל בובה שתכינו בעתיד.

מי אני?

שמי כרמית אסתר שחם, אני אמא לשתי בנות ומלמדת מלאכה בבית הספר האנתרופוסופי "בראשית" בקרית אונו.

את הבובה הראשונה שלי תפרתי לפני שש שנים בסמינר החינוך, ומאז הכול היסטוריה. נפתח בפני עולם שלם של התבוננות והבנה לגבי היופי

והקסם הטמון בבובה. בעקבותיו הקמתי עסק קטן שקראתי לו "בובה קסומה", במסגרתו אני יוצרת בובות ומדריכה הורים ומחנכים בהכנת בובות.

f בובה קסומה – בובות לגיל הרך
סדנאות תפירה

הכנת ראש – בובה אנתרופוסופית

חומרים (תמונה 1)
100 גרם רצועות ארוכות של צמר כבשים (מרינו/צהבהב)
רבע מטר בד טריקו בגוון גוף (מיוצר במיוחד להכנת בובות)
25 ס"מ גרב/בד צינור עבה
חוט תפירה לבן עבה (ניתן למצוא בחנות סידקית בשם 'חוט הדגש' או 'חוט גוטרמן')
חוטי רקמה – בגווני עיניים (חום, כחול, ירוק) ופה (ורודים, אפרסק, אדום)

סיכות – עם ראש צבעוני
מחט ארוכה, מחט קצרה
מספרי בד, קוצץ, סרט מדידה, גיר סימון.

הכנת הראש

מתחילים בהכנה של פקעת שהיא הבסיס לראש:

- תולשים רצועה ארוכה – כמטר (2). שימו לב לאופן התלישה המודגם בתמונה (3), מושכים חזק בשני צידי הרצועה והצמר נתלש מעצמו (לא גוזרים!).

- מפצלים את הרצועה לרצועות דקות בעובי של כ-1 ס"מ. (4 ו-5)
- מתחילים ליצור כדור צמר: פיסות צמר מלופפות בשכבות דקות, ליפוף חזק והדוק. מתחילים בליפוף קטן סביב האצבע, משחררים מהאצבע ומתחילים ללפף לכדור. מליפוף לליפוף הכדור גדל בהדרגה (6,7,8).

- מודדים קוטר: מפסיקים ללפף בקוטר של 23 ס"מ לראש בינוני (28 ס"מ לראש גדול ו-19 ס"מ לראש קטן).

- מכינים כוכב מ-4 חתיכות צמר ברוחב של כ-3 ס"מ, ומניחים את הכדור מעל באמצע הכוכב (9)
- הכדור נעטף ברצועות הכוכב, מה שמוסיף לו מעט נפח ועוטף אותו מכל הכיוונים. הדרך הכי טובה היא להפוך את הכל ולהדק (10,11,12).
- מלפפים סביב צמר דק וארוך בתחתית הכדור. נוצר כדור עם צמר משתרך (13,14)

הכנת הפנים

- מודדים גרב/בד צינור באורך 25 ס"מ (15,16)

- מתחילים בסגירת הגרב בצידה האחד:

- 'תפר כיווץ' לאורך כל היקף הגרב, מותחים לכווץ (17,18)

- מחזקים בכמה תפרים נוספים דרך המרכז המכווץ, הלוך ושוב עם המחט (19). גוזזים את הקצה (20), מוודאים שהפתח סגור ואין חור. הופכים את הגרב (21).

- עוטפים את הכדור המוכן בגרב שתפרנו (22), כשהחלק התפור למעלה בקודקוד.

- קושרים את הצוואר ב'קשר לולאה': חוט ארוך שמקופל לשניים, מקיפים בו את הצוואר, מכניסים את קצוות החוטים לתוך הלולאה ומותחים (23).

- על מנת לחזק את הקשר שלא יפתח, יש לקשור את החוטים כמה פעמים סביב הצוואר. גוזרים קצוות.

- כעת יש לגרב 2 חלקים. החלק העליון הוא הראש, החלק התחתון הוא הצוואר. פותחים את תחתית

- הגרב וממלאים אותה בפיסות צמר אווריריות, בתוך מעטפת רצועות הכוכב (24,25). המטרה היא לנפח מעט את אזור הצוואר.
- תופרים בתחתית הצוואר ב'תפר כיווץ' וגוזרים קצוות (26,27).

עיצוב הפנים

את העיצוב של הפנים מבצעים בחלק העגול והמלא ביותר של הכדור, החלק שאין בו גבשושיות והוא חלק למדי (מתבוננים ומחליטים).

עיצוב הפנים מתבצע באמצעות 2 קשרי לולאה (אורכי ורוחבי):

- **קשר רוחבי:** גוזרים חוט ארוך באורך של כמטר. מקפלים אותו לשניים (חוט כפול) מקיפים את החוט סביב הכדור באמצעו. מוודאים שהחוט ממוקם במרכז (28), כעט יוצרים קשר לולאה באחד מצדי הכדור, ימין או שמאל, נקרא לזה: אזור האזניים (29).

- מותחים חזק, החוט מתחיל ליצור שקע במרכז הכדור (30) (בזהירות! אם נמתח חזק מדי החוט יקרע). כעת מבצעים את הקשר על ידי הפרדת שני החוטים (31) וקשירתם ביחד באוזן השנייה (32). כך אנחנו מוודאים שהקשר לא יפתח.

- **קשר אורכי:** באותו אופן בדיוק מבצעים גם את הקשר האורכי – מקיפים בחוט כפול מסנטר לקודקוד, מותחים, מזיזים קשר לאוזן השנייה (33,34).

- שימו לב! ניתן להשתמש בחוטים המשתרכים מהאזניים לתפרים הבאים, ולכן לא גזרתי את החוטים.

• יצירת נקבים: משחילים חוט למחט הארוכה, מתחברים מאחורי הראש בתפר חיזוק בודד, מעבירים דרך חלל הראש, לתוך העין המסומנת בסיכה, מותחים עד הסוף ועוצרים (68).

• חוזרים חזרה - מילימטר מאותה נקודה שנכנסנו - שוב דרך חלל הראש, מותחים עד הסוף, ואז מותחים מתיחה עדינה כדי להבליט את הנקב. נוצר נקב קטן של תפר בחוט לבן שמדגיש את העין. מחזקים מאחורנית בתפר חיזוק (69).

• חוזרים על אותה פעולה גם בעין השנייה (70).

• אחרי שהנקבים מוכנים, משחילים במחט הארוכה חוט רקמה ארוך (כ-60 ס"מ), בגוון הרצוי.

• מתחילים בתפר חיזוק מאחור, מעבירים את המחט דרך הראש ומוציאים כ-5 מילימטרים מעל הנקב), מחליפים למחט קצרה ורוקמים את העין: פלוס ואז איקס (נוצרת כוכבית) (73,72,71)

שפתיים:

• ממקמים סיכה באזור הפה בדיוק במרכז (נוצר מעין משולש דמיוני) (74).

• את השפתיים תופרים בקו עדין, בגוון שפתיים בהיר (ורוד/אפרסק/אדום). מתחילים בתפר חיזוק מאחור, ואז חודרים עם המחט דרך חלל הראש אל הפנים, וחוזרים חזרה. שימו לב: במרחק שווה מהסיכה (75)

הראש מוכן! (76)

במדור הבא נכין את שאר הכוביה.

• מקפלים את החתיכה לשניים, ומסמנים שוליים במרחק של כחצי ס"מ מהקצה (46). מצמידים סיכות (47), ותופרים ביד בתפר מכונה' (אחורה קדימה) (49,48). ניתן לתפור גם במכונת תפירה.

• הופכים את הבד (50).

• מלבישים את הבד התפור, בצורה כזו שהתפר האורכי של הבד נמצא מאחורנית (לא בפרצוף) (51).

• משאירים למעלה שוליים גבוהים של כ-3 ס"מ.

• באמצעות סיכות מהדקים את שולי הבד ב-4 נקודות הגבוהות של הקודקוד. מתחילים בנקודה הגבוהה ביותר של המצח (52), וממשיכים להדק ב-3 סיכות נוספות (54,53).

• נוצרות 4 קרניים, גוזרים אותן בצורה שניתן יהיה מעט לראות את הגרב שמתחת (56,55).

• תופרים את 4 המרפסים שנוצרו בתפר נסתר' (57, 58, 59, 60).

• תופרים את שולי הבד למטה (בצוואר): מותחים היטב, מהדקים בשתי סיכות (מקדימה ומאחורה שהבד לא יזוז), תופרים בתפר נסתר את שולי הבד עם הגרב (61, 62).

• יוצרים קשר בצוואר ב'קשר לולאה' (63). מחזקים את הקשר כמה פעמים (64).

תווי פנים עיניים:

את העיניים תופרים על הקו הרוחבי השקוע שעיצבנו בפרצוף.

סמנו בעזרת סיכות ראש צבעוני, את מיקום העיניים של הכוביה. מיקום העיניים צריך להיות במרחק שווה מהמרכז (65,66,67).

(מבצעים תפר X בכל אחת מהאזניים - בנקודות המפגש של שני החוטים רוחבי ואורכי) על מנת לחזק היטב את החיבור, מומלץ לחזור על כל X כמה פעמים (37,35).

• מורידים חוט מאמצע הראש מאחורה אל העורף (תמונה 38), זה יהיה הצד האחורי של הראש.

• כעת נוצר מעין גוש (בין הסנטר לקו העורף) אותו מעלימים בעזרת 'תפר נסתר' (או תפר סולם).

איך מבצעים תפר נסתר?

ציירו בדמיונכם תמונה של ילד שחוצה את הכביש ממדרכה אחת למדרכה שממול:

את התפר מבצעים מצד אחד לצד שני במקביל. נכנסים עם המחט בנקודה אחת (מדרכה) ועוברים ממול אל המדרכה השנייה, מתקדמים באותו אופן בתפרים קטנים ושווים במרחק. נוצרים מעין שלבים בסולם. לבסוף מותחים. נוצר חיבור מופתי בין 2 ה"מדרכות" מבלי שרואים את החוט (39,40,42)

עיטוף הפנים

מכינים חתיכה של בד גוף, בהתאם לראש.

חשוב מאוד לפני שמתחילים לבדוק את כיוון הבד, על מנת לנצל את הסטרציות שלו. כיוון הטריקו צריך להיות לאורך. על ידי מתיחת הבד ניתן לראות את כיוון הגמישות שלו.

• בזמן המדידה יש למתוח כמה שניתן את הבד כדי שיהיה הדוק סביב הראש. מודדים את גודל החתיכה הנדרשת לעיטוף הראש כולו, בתוספת של 3-4 ס"מ בגובה (43), מסמנים בגיר. גוזרים (44,45).

ניתן להזמין את ערכת החומרים המלאה להכנת בובה (ראש + גוף שיתפרסם במדור הבא) אצל אסתר שחם
 במייל buba.ksuma@gmail.com או במערכת אדם עולם 074-7011191